

Liberální republikáni

Ať už jsou nazýváni Rockefellerovi republikáni, RINO (*angl. Republicans in Name Only*), či snad dokonce „Východní expres“, jisté je že se minimálně od 60. let, kdy Spojenými státy otřásl konzervativní disent pod vedením Barryho Goldwatera, dostali nesouhlasící republikánští kongresmani do politické izolace. Nespokojenost se situací rostla, a nakonec se část rozhodla přestoupit k demokratům. S koncem působení Nelsona Rockefellera v politice pak zároveň zmizela vůdčí osobnost, která měla potenciál stávající členy spojovat. Možná proto také Liberální republikáni na půdě Kongresu nezaložili oficiální frakci (s výjimkou ideologicky mnohem širšího a dnes již rozpuštěného *Main Street Partnership*), ač se neformálně scházeli v rámci tzv. *Wednesday Group*. Síla a vůle oponovat stranické většině se odvíjela od relativních úspěchů ve volbách, ale i tak byl osvědčenější postup účast na vládě a ovlivňování legislativy ze zadních lavic místo otevřené konfrontace. Jelikož se v minulosti „Východní expres“ skládal především z bohaté smetánky, finančně podporující stranu, vyjadřovali se ještě nedávno téměř všichni republikánští prezidentští kandidáti o svých umírněných spolustranících velmi obdivně. Velká část z nich se dokonce k myšlenkám uskupení veřejně přihlásila. Zlom se ale odehrál během prezidentství Donalda Trumpa. Otevřený nesouhlas s jeho politikou měl obvykle za následek ostrakizaci a z tábora Liberálních republikánů se tak pozvolna stalo sdružení bojující proti Trumpovi uvnitř strany. Rebelující kongresmani sehráli rozhodující roli v boji o zrušení reformy ve zdravotnictví, proti které se nakonec postavili. Když se ke konci Trumpova mandátu pokusili jeho příznivci obsadit Kapitol, vystoupili opět někteří Liberální republikáni na protest ze strany. Ústup Trumpa ale znamenal naději i pro pokračující členy. I přes svůj nevelký počet totiž po volbách v ruce třímají stranické otěže ve Sněmovně a mají tak unikátní šanci frakci opět rozšířit a popularizovat.

Ideologie & postoje

Umírněné názory Liberálních republikánů se dnes projevují především v sociálních otázkách. Ochránci životního prostředí nejsou v jejich řadách žádnou výjimkou. Zajímavé přitom je, že se nebojí přitom krátkodobě jednat na úkor soukromého sektoru. Mnoho členů bojuje za volnější přístup k potratům či zrovnoprávnění sexuálních menšin. Svou republikánskou stránku dávají znát zejména v otázkách financí. Považují za nepřijatelnou jakoukoliv legislativu, která by nadměrně zatížila rozpočet, ale neštítí se vyššího zdanění. Domácí sociální systém tedy pochopitelně chtějí udržet, ale zároveň ho hodlají zefektivnit. V zahraničí se drží globálního přístupu, podporují mezinárodní instituce a propagují svobodné demokratické zřízení jako ideální model státní správy. V principu také Liberální republikáni neodmítají potenciální myšlenku veřejného či hybridního školství, protože přístup ke vzdělání považují za pilíř zdravého růstu pracovní síly. Zvláštní pozornost si pak zaslouží jejich nasazení za funkční infrastrukturu, a to nejen dopravní, ale i síťovou. Bytostně odporné jim naproti tomu jsou zbytečné a nesmyslné projekty, ať už se v jejich pojetí jedná o ekonomickou pozitivní diskriminaci, nebo o stavbu zdi na hranici s Mexikem. Decentralizace frakce nahrává kongresmanům, kteří chtějí být názorově co nejbližší svému okrsku. Konkrétní strasti místních voličů tak často mají velmi silný vliv na konečný postoj Liberálního republikána.

Vztahy s frakcemi

Někteří Liberální republikáni si zejména ve svých postojích k životnímu prostředí téměř nezadají s Progresivisty z řad demokratů a zejména ve výborech s nimi často spolupracují. Přirozeným spojencem jsou pro ně v rozpočtových otázkách Modří psi, Nová pravice a často také Noví demokraté. Vedou dlouhodobý vnitrostranický konflikt s kultem Donalda Trumpa – a tedy i s Klubem za Svobodu, který je bez ohledu na stranické linie jejich úhlavním oponentem. Podobně vyostřené vztahy ale také mají s Tradicionalisty, kteří v minulosti přebírali Liberálním republikánům nominace v primárkách, přičemž obviňovali své kolegy z „nedostatečně konzervativních postojů“. S Demokratickými socialisty se zatím nedostávali do přílišného kontaktu, avšak utvořit zde dvoustrannou dohodu by snad bylo možné za velkých ústupků pouze u ekologické problematiky.

Nová pravice

Dnešním ztělesněním hlavního proudu konzervatismu, který získal popularitu v 60. letech díky Barrymu Goldwaterovi, je RSC (*angl. Republican Study Committee*). Od svého původního založení v roce 1973 je významnou silou v Kongresu a téměř vždy reprezentuje většinový podíl republikánských mandátů. Svůj hlavní elán a myšlenky čerpá ze zlatého období vlády Ronalda Reagana, kdy se jí dařilo po ukončení demokratické hegemonie takřka neomezeně ovládat veškerou legislativu. Toto období je také spojeno se silným impulsem pro zakládání nových konzervativních institutů a think-tanků, které dodnes ovlivňují americké veřejné dění a mínění. Oba Bushové srdatě Novou pravici podporovali a intermezza s demokratickými prezidenty sloužila pouze k utužení podpory elektorátu. Republikánům se s Novou pravicí v čele povedlo definitivně utužit bašty na jihu USA. Za Obamovy éry RSC houževnatě odporovala plánované reformě zdravotnictví a škrtům v armádních položkách. Dá se tedy s jistotou říci, že měla na po mnoho let velmi zásadní vliv na stranu a z větší části utvářela moderní stereotypní představu republikánských názorů. Slabostí frakce jsou kompromisy, kterých se sice jako dominantní vyjednaváč nemůže vyvarovat, ale přistupuje na ně jen velmi neochotně. O své silné postavení se Nová pravice nemusela bát až do příchodu Donalda Trumpa, který RSC nejdříve získal pro svou věc, ale při svém odchodu jí opustil s hlubokými trhlinami. Mnoho členů v kritickou chvíli odmítlo podpořit prezidentova tvrzení, že volby byly zfalšovány. V novém Kongresu je tedy před Novou pravicí nelehká otázka, jak naložit s Trumpovým odkazem a zůstat přítom i nadále nekorunovanou královnou opozice.

Ideologie & postoje

Středobodem programu RSC je americký sen a individuální odpovědnost. Fiskálně je Nová pravice velmi konzervativní a snižování daní na všech úrovních je naprostou prioritou. I v sociálních otázkách se drží klasických postojů a nesouhlasí s neověřenými novinkami, které nejsou pilířem pro fungování americké společnosti. V zahraničí sice zastávají ozbrojenou mezinárodní přítomnost, ale zároveň jim je proti srsti intervencionismus, který mnoho stojí a je bez reálných výsledků. Ve veřejném financování obecně razí čistý individualismus – nízké daně znamenají ideálně nulové zatížení. Stát by podle Nové pravice měl garantovat pouze minimum zcela nezbytných funkcí. Jednou z takových klíčových funkcí je armáda, kterou je třeba pro účely bezprostřední národní bezpečnosti udržovat dobře financovanou. Federální

vláda, by měla minimalizovat i své angažmá v ostatních záležitostech, ale s tímto požadavkem často RSC naráží u vlastní agendy. Z frakční doktríny a pozic totiž není jasné, zda má prioritu udržení legislativní suverenity států nebo konzervativní politika na federální úrovni. Členové se v tomto ohledu rozcházejí, a během představování návrhů o zpřísnění trestů za držení marihuany tak někteří byli, i přes zjevné hodnotové ukotvení, proti. Tito kongresmani později argumentovali nutností prosadit striktnější kriminalizaci marihuany přímo v zákonech států a někteří pak úspěšně ve svých rajónech vedli kampaň za silnější omezení. Obhajoba férové šance zažít americký sen a chránit bezpečnost národa pak logicky vede k tvrdé imigrační politice na hranicích s Mexikem, kterou by i s ohledem na pašování drog a obchod s lidmi, nejraději celou neprodyšně uzavřela. I proto má RSC zvláštní přístup k Donaldu Trumpovi. Cení si sice jeho práce a schválené legislativy, ale většina členů nepovažuje za nutné bránit ho i po odchodu z funkce, což vytváří potenciální konflikt s jeho příznivci uvnitř i mimo frakci.

Vztahy s frakcemi

Velmi zvláštní vztah udržuje Nová pravice s Klubem za Svobodu, který je sice extrémním ohrožením pro celistvost frakce, zároveň však jeho členové představují dobře využitelné ideové spojení. RSC si pouze sama musí dát pozor na to, aby na mezifrakční diplomacii s příznivci Donalda Trumpa nedoplatila svou vlastní celistvostí. Tradicionalisté jsou zejména v otázkách sociální politiky bezpečnějšími spojenci, ale jejich svérázné metody a postoje občas mohou být na překážku. Liberální republikány je zase možné téměř vždy dostat k jednacímu stolu ve jménu vyrovnaných financí. Svým angažmá za průmysl a zaměstnanost si cestu k Nové pravici nacházejí i Modří psi, je-li třeba domluvit bipartijní kompromis. Ultimátní možností je pak čirá praktičnost a z ní plynoucí spolupráce s Novými demokraty. To ale nesmí být na úkor jádrových konzervativních myšlenek a k dohodě tak dochází jen za výjimečných okolností. Progresivisté, nebo snad dokonce Demokratičtí socialisté se se svou radikální levicovou agendou pro dosažení kompromisu takřka vůbec nehodí, nejde-li o plošnou mezistranickou domluvu.

Klub za Svobodu

Nejmladší ze všech frakcí vznikla z jediného důvodu. Po volbách a útoku příznivců Donalda Trumpa na Kapitol se ukázalo, že mnozí republikáni nepodporují svého prezidenta tolik, jak by měli. Jeho prohra ve volbách navíc ohrozila veškeré legislativní dědictví, které Americe zanechal. Na levé frontě se navíc opět zmítají socialistické vášně a mohou ohrozit zavedené pořádky v Kongresu. S těmito myšlenkami dnes operuje HFC (*angl. House Freedom Caucus*), jehož agendou je nyní čistě jen naplnění a udržení odkazu Donalda Trumpa, jehož oddanými příznivci členové frakce zůstávají i po jeho (dočasném) odchodu z politiky. Založen byl oficiálně roku 2015 a již tenkrát platil za frakci kverulantů, nespokojených s většinovým republikánským vedením z různých důvodů. Novopečení kongresmani v HFC jsou také proslulí všudypřítomnými konspiračními teoriemi, které podle nich dokazují, že volby 2020 neprobíhaly férově. Toto přesvědčení se odráží ve všech dalších aspektech fungování frakce. Na začátku roku 2021 podalo uskupení návrh na změnu názvu frakce na „MAGA Caucus“. Tuto žádost však sněmovní orgány zřejmě odmítly.

Ideologie & postoje

Je takřka nemožné koherentně deklarovat, jakou agendu HFC prosazuje (s výjimkou bezpodmínečného zachování celé legislativy Donalda Trumpa). Neexistuje frakční doktrína ani společná myšlenka (kromě adorace Donalda Trumpa). Frakce sice svými základy stojí v teritoriu bývalých členů „Tea Party“, ale situace se v posledních letech tak drasticky změnila, že je de facto nemožné posoudit, kolik myšlenek původního libertariánského izolacionismu mezi členy ještě zbylo. Nejlépe však lze posoudit především to, proti čemu se členové vymezují. V souvislosti s aktuálním děním členové protestují proti reakci vlády na pandemii, kterou považují za přehnanou. Mnoho členů HFC popírá existenci a nakažlivost viru a riziko COVID-19. Nařízená opatření, včetně ochrany dýchacích cest a omezení pohybu vnímají jako utváření podmínek pro totalitní vládu. Většina členů frakce chce bezpodmínečně a v plné podobě také dostavět zeď na hranici s Mexikem. Podporují sice adekvátní rozpočet pro ozbrojené složky, nesouhlasí ale s jejich nasazováním v zahraničí. Největším trnem v oku je jim z kategorie sociální politiky reforma zdravotnictví z dob vlády Baracka Obamy a frakce považuje za jeden ze svých nejdůležitějších úkolů program kompletně zrušit. I proto se v jednu dobu neshodli s Donaldem Trumpem samotným, který náhradou za „Obamacare“ chtěl zavést volnější regulaci pro pojištěnecký systém. S tím však Klub za Svobodu nemohl souhlasit. Ve všem ostatním je ale frakce Donaldu Trumpovi i po jeho odchodu z politiky plně nápomocná. Během speciálního vyšetřování Roberta Muellera, které mělo za účel zjistit Trumpovy předvolební vazby na zahraniční aktéry, se Klub za Svobodu srdatě snažil blokovat výsledné slyšení. Požadují však prošetření vazeb Huntera Bidena, syna současného prezidenta, na ukrajinské oligarchy. Divokost a neurčitost HFC je téměř vždy podmíněna protisystémovým vystupováním nebo obhajobou Trumpových činů. Jiná legislativa de facto z frakce nikdy nevzešla a odpovídajícím způsobem působí i její politická orientace.

Vztahy s frakcemi

Klub za Svobodu je díky specifickému zaměření své politiky od ostatních frakcí diplomaticky hodně izolován. Kontakt s demokraty prakticky neexistuje a ve vlastní straně má arcinepřítele v podobě Liberálních republikánů. Přirozeným partnerem pro dohodu tak mohou být zejména Tradicionalisté, s nimiž má prostřednictvím „Tea party“ příbuznou členskou základnu. Ti samotní však k prosazení legislativy stačit nebudou a nejlepším kandidátem na širší kompromis tak bude Nová pravice. Část její členské základny má konflikt loajality a stále soucítí s Donaldem Trumpem, čehož lze jistě využít pro přesvědčení, a nebude-li se dařit, klidně i destabilizaci. Poslední možností je kontakt s Modrými psy, ale pro Klub za Svobodu by kompromis s demokraty, byť velmi umírněnými, měl být brán jako poslední možnost.

Tradicionalisté

Nejstarší z uvedených frakcí vlastně není organizací v pravém slova smyslu, ale sdružením lidí, kteří hluboce vyznávají určité pilíře, jež je nutné zachovat pro moderní státní správu. Obvykle jde buď o akademické teoretiky, nebo o jižanské rančery. Za posledních 50 let ale názorový proud Tradicionalistů silně oslabil a vítr z plachet mu berou modernější konzervativní směry. Zejména však ti, kteří ke konzervatismu tíhnou na základě

náboženského přesvědčení, se ale v žádné modernější verzi profilovat nebudou už jen kvůli samotnému principu „modernizace“ konzervatismu. Jejich historie se v principu dá vysledovat již v 18. stol. a na rozdíl od ostatních frakcí, jejichž zlatý věk přišel v důsledku disentu konzervativců po roce 1960, přišel v této době jejich největší ideologický úpadek. Tradicionalisté jsou však i přesto stále relevantní pro dění v Kongresu, jelikož jsou ti zbývající z nich na vlivných postech ve výborech, kde často mají rozhodující slovo. Výhodou je, že se jim díky skálopevnému přesvědčení málokdy dotýká krátkodobé vnější dění, a je-li jejich voličská základna stejně naladěná, mohou na svých postech setrvávat i desítky let.

Ideologie & postoje

Tradicionalisté v Americe odvíjejí své politické přesvědčení z víry, že Bůh vládne na zemi a vše je v souladu s jeho vůlí. Vychází také z předpokladu, že civilizovaná společnost může existovat pouze pokud platí řád a společnost žije v jednotlivých vrstvách. Věřící také, že soukromé vlastnictví je ve všech svých formách nedotknutelné, a že člověk je změtí impulzů, které se musí naučit sám v zájmu vyššího dobra ovládat. Z této úvahy plyne jednak základní kámen úrazu, který Tradicionalisty odlišuje od ostatních pravicových skupin – přístup k volnému trhu. Ačkoliv považují soukromé vlastnictví za základní stavební kámen civilizace, jsou si také vědomi, že chamtivost může tento systém vzájemného respektu zničit tím, že nahradí stát. Z tohoto důvodu jsou právě Tradicionalisté vždy proti neregulovanému trhu a požadují alespoň základní kontrolní mechanismy, které předejdou vytvoření oligarchie. V sociální politice jsou naopak na pravé straně nejradikálnější. Zrovnoprávnění menšin, zejména těch sexuálních, je pro tuto nábožensky založenou skupinu nemyslitelné. Neméně radikální jsou právě Tradicionalisté také v otázce klimatické změny, kterou popírají. V dokonalém stvoření totiž není možné, aby se událost tohoto rozměru neodehrávala ku prospěchu lidstva a představa, že má člověk sílu s tímto vyšším procesem manipulovat, je pro ně zcela neakceptovatelná. Frakce patří mezi největší obhájce Deklarace lidských práv, zejména pak od nich odvozeného prvního dodatku ústavy, protože v jejím podání jde o stvořenou ideu, která byla lidstvu předána k užívání stejně jako bible, a z této interpretace vyplývá dokonalost systému, který je na nich postaven. Křesťanská tradice je v tomto případě „tou jedinou tradicí“, na kterou se toto sdružení odvolává. Z ní pak také vychází i celý zbytek ideologie, kterou se tradicionalisté řídí, protože ji považují za součást civilizovaného světa a základ moderní státní správy a civilizace, bez které by nemohla existovat.

Vztahy s frakcemi

Tradicionalisté se velmi radikálně liší od Demokratických socialistů a Progresivistů, mají však potenciální průnik při domluvě s Novými demokraty. Modří psi jsou pro ně paradoxně více cizí kvůli ekonomickým zájmům průmyslu a korporací. Jsou také většinou příliš názorově odlišní od Liberálních republikánů, kteří se s Tradicionalisty ve své klíčové otázce ochrany klimatu shodnou jen těžko. Dobrými kandidáty pro dlouhodobou spolupráci je Nová pravice v sociální politice. Tradicionalisté nepohrdnou ani dohodou s Klubem za Svobodu, který může být díky své nepředvídatelnosti překvapivě dobrým spolupracovníkem. Je však třeba se mít na pozoru, protože nepředvídatelnost je dvojsečná zbraň a může jít také pouze o planý populismus, který nepramení z pravého přesvědčení a brzy se může obrátit jiným směrem.